

ULDIS ANDERSONS

FOTO: NO «LA SADOLIN LTD.»
UN «CAPAROL BALTICA» ARHĪVA

Apmetumi un krāsas vēsturisku ēku rekonstrukcijai

Apdares materiālu izvēle vēsturisku ēku rekonstrukcijā vai restaurācijā ir salīdzinoši vienkārša. Mūra ēkās vairākumā gadījumu izmantojams dabīgais kaļķa apmetums un kaļķa krāsas ar dabīgiem pigmentiem, koka ēkās tās lielākoties būs lineļlas krāsas. Kvalitatīvas šo vēsturisko materiālu alternatīvas, kā arī papildmateriālus un dažādas piedevas labākai autentisko materiālu iestrādei (tai skaitā problemātiskās situācijās) piedāvā arī modernā apmetumu un krāsu rūpniecība.

Mūrim – kaļķa apmetums un krāsas

Ja runa ir par vēsturisku mūra ēku rekonstrukciju un restaurāciju, tad lielākoties kā iekštelpās, tā fasādēs runa ir par kaļķa apmetumu un kaļķa krāsām, un te noteikti nav izmantojamas komplicētas gruntis, līmjavas un citi mūsdienīgi produkti. Speciālisti iesaka orientēties uz viena ražotāja produkciju – dažādās valstīs ražoti it kā vienādi apmetumi var atšķirties, jo Latvijā, Baltkrievijā, Vācijā, Itālijā un citā valstī iegūtam kaļķim vienmēr būs kaut kādas atšķirības.

Nelieliem objektiem kaļķa apmetumu bieži vien izgatavo uz vietas, taču ar šādu praksi būs grūti nodrošināt vienmērīgu visas virsmas kvalitāti, jo īpaši lielākā plātibā. Tad ieteicamāks ir rūpnieciski ražotais kaļķa apmetums, ko ražotāji piedāvā kā precīzi dozētu sauso maisījumu.

Rūpnieciski tiek ražotas arī kaļķa krāsas – piemēram, «Sadolin» to piedāvā 10 litru tilpumā kā tīra kaļķa pastu, kurai manuāli ar mērkrūzi pievieno 6 litrus dažādu dabīgo pigmentu, piemēram, kazeīnu. Objektā šiem 16 litriem krāsas vēl tiek pieļiets līdzīgs ūdens daudzums, un krāsa ir gatava – kā pilnīgi dabīgs produkts bez piemaisījumiem un sintētiskiem pigmentiem.

AGRIS RAMATS,
«LA SADOLIN LTD.»
TIRDZNICĪBAS PĀRSTĀVIS:

«Visizplatītākā kļūda daudzos vēsturiskos objektos ir cementa apmetuma izmantošana līdztekus vēsturiskajam kaļķa

apmetumam – to sāka praktizēt jau padomju laikos. Tagad daudzviet kļūda liek sevi manīt – šie apmetumi nesaderas, tiem ir dažāda cietības pakāpe, tie dažādi staigā, cementa apmetums ir arī daudz blīvāks, un tieši abu saskares vietās rodas plaisas, kas atkal ir jāremontē. Tāpēc daudzos rekonstrukcijas objektos pirmais solis ir dabūt laukā visus šos cementa brīnumus. Protams, reizēm cementa apmetums ir uzklāts ne vairs kā mazs ielāps, bet lielākā plāknē, un tad to var arī atstāt. «Sadolin» ir tāds produkts kā «Ecofinish» kaļķa apmetums, kura sastāvā ir nelielas armējošas šķiedras, un šis apmetums labi sasaistās ar problemātisku virsmu, kur saglabāties cementa apmetums. Šī armējošā šķiedra padara apmetumu arī daudz elastīgāku, praktiski novēršot mikroplaisu veidošanos.

Mūra sienu restaurācijā vēl ir pieļaujams kaļķa–cementa apmetums, piemēram, lielāku plaisu sākuma aizpildīšanai, taču pēc tam virsma tāpat ir jāpārvelk ar tīrā kaļķa špakteļi. «Sadolin» piedāvājumā ir arī žāvējošais un sāļus izolējošais sanācijas kaļķa apmetums «Ecode», kura sastāvā ir smalkie inertie materiāli – dabiski produkti, kas uzsūc sāļus. Sāļi apmetumā izolējas, mitrums brīvi tiek laukā, virsma netiek bloķēta, un arī krāsas kārtā netiek bojāta.»

GUNĀRS FREIDENFELDS,
SIA «CAPAROL BALTICA»
TEHNOLOGS:

«Apmetumu un krāsu izvēle iekštelpās, protams, atkarīga no situācijas. Mitrās telpās jebkurā gadījumā daudz ieteicamāks būs cementa apmetums, savukārt normāla klimata telpās – vai nu kaļķa–cementa, vai arī, ja tiek atjaunota vēsturiska ēka, pat tīrs kaļķa apmetums.

Kaļķa apmetumu nedrīkst krāsot ar modernajām iekšdarbu akrila un silikona krāsām. Kaļķim ir jānodrošina savs mikroklimats, kas tam ļauj dzīvot. Tiklīdz uzvelk virsū plēvi, mikroapstākļi mainās, un kaļķis lēnām sairst. Kaļķa apmetumam vispiemērotākās ir pašas kaļķa krāsas, otrs variants – modernas iekšdarbu silikātkrāsas. Piemēram,

«Caparol» tām ir divi veidi, kuri iedalās pēc mitrās tīrīšanas klases. Silikāta krāsām par saistvielu kalpo kālija šķidrās stikls, un, ja ir kvarcu saturoša pamatne, krāsa ne tikai pielīp un turas, bet notiek arī silikatizācijas process, krāsa ar virsmu sasaistās ķīmiski un veidojas diezgan viendabīga masa. Kaļķa apmetuma dekoratīvajā apdarē var izmantot arī speciālu silikāta lazūru, kas nodrošinās dekoratīvu antīku efektu.

Cementa apmetumam šai ziņā nav nekādu ierobežojumu – to var krāsot ar kaļķa vai silikāta, vai ar kādu moderno akrila vai lateksa krāsu. Protams, atceroties, ka katrai ir jālieto atbilstoša grunts.»

AGRIS RAMATS:

««Sadolin» ir speciāla restaurācijas silikātkrāsa, ko pareizi šķaidot un pareizi klājot, iegūst senatnīgu izskatu, dūmakainību, ko ar parastajām silikātkrāsām nevar panākt. Piemēram, ja objektā uz blakus virsmām tiek izmantota kaļķa krāsa un šī silikātkrāsa, nespeciālistam tās būs grūti atšķirt. Izmantojot parasto veikala silikātu, atšķirība būs uzreiz saskatāma.»

Interesanta un rekonstrukcijas objektos pieļaujama tehnoloģija ir speciāli strukturēta

Fasāde Milheimā (Vācija).

